

ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนไทย อายุ 15-24 ปี

นางสาววรรณภา เรืองสัจ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยาามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-576-961-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016514

1 10306043

Knowledge of AIDS among Thai Youth (Age 15-24)

Miss Wannipa Ruangsud

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-576-961-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนไทย อายุ 15-24 ปี
Knowledge of AIDS among Thai Youth (Age 15-24)
โดย   นางสาววรรณภา เรืองสัจ
ภาควิชา   สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรสิทธิ์ ลิทธิไตรย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ สุพิตรา สุภาพ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรสิทธิ์ ลิทธิไตรย์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต พิทักษ์ เทพสมบัติ)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภัสสร ลิมานนท์)

วรรณิภา เรื่องสั้น : ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนไทย อายุ 15-24 ปี [KNOWLEDGE OF AIDS AMONG THAI YOUTH (AGE 15-24)] อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. วิรสิทธิ์ สิทธิไตรย์, 124 หน้า. ISBN 974-576-961-4

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชน และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์กับปัจจัยทางด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ ทัศนคติ และประสบการณ์ของเยาวชน

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในโครงการแหล่งรับบริการวางแผนครอบครัวของเยาวชนไทย ซึ่งได้รับเงินสนับสนุนจากอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยเงินทุนจาก UNFPA มีประชากรตัวอย่างรวม 1,018 ราย ในทั้ง 4 ภาค ซึ่งการวิเคราะห์ถึงความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนไทยนี้ ทำในสองขั้นตอน คือ วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับอาการ การติดต่อ และการป้องกันโรคเอดส์ แยกจากกัน เพื่อให้เห็นในรายละเอียดก่อน และวิเคราะห์ถึงระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยนำความรู้เกี่ยวกับอาการ การติดต่อ และการป้องกันโรคเอดส์มาสร้างดัชนีเพื่อให้เห็นภาพรวม และนำไปพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับตัวแปรด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ ทัศนคติ และประสบการณ์ โดยใช้ X^2 -test ทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ และ Gamma วัดความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความรู้ เกี่ยวกับการติดต่อ การป้องกัน และดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์ และอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับอาการ การติดต่อ การป้องกัน และดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ในขณะที่เขตที่อยู่อาศัย การพูดคุยเกี่ยวกับโรคเอดส์กับเพื่อน สถานภาพของการทำงาน ทัศนคติต่อการที่คนหนุ่มสาวควรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีคุมกำเนิด ประสบการณ์ใช้วิธีการคุมกำเนิด และประสบการณ์คู่วิถีโอบิและอ่านหนังสือโอบิ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับอาการ การติดต่อ การป้องกัน และดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า เยาวชนหญิง เยาวชนที่อยู่ในเขตชนบท เยาวชนที่ไม่เคยพูดคุยเกี่ยวกับโรคเอดส์กับเพื่อน เยาวชนที่ทำงานแล้ว เยาวชนที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยต่อการที่คนหนุ่มสาวควรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีคุมกำเนิด เยาวชนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ใช้วิธีการคุมกำเนิด และเยาวชนที่ไม่เคยคู่วิถีโอบิและอ่านหนังสือโอบิ มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ต่ำกว่าเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ฉะนั้นจึงควรให้ความสนใจให้ความรู้แก่เยาวชนกลุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ต่ำกว่าดังกล่าว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ..... ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

WANNIPA RUANGSUD : KNOWLEDGE OF AIDS AMONG THAI YOUTH (AGE 15-24).
THESIS ADVISOR : ASST. PROF. WERASIT SITTITRAI, Ph.D. 124 PP.

This study of Knowledge of AIDS among Thai Youth aims to examine levels of knowledge of AIDS among Thai youths aged 15-24 years livins in rural and urban areas of Thailand (except Bangkok) in relations to socio-economic and demographic factors as well as attitudes and experiences of the youth.

Data used in this study were drawn from a research study titled "Private Sources of Contraceptives Among Adolescents" supported by Family Health Division, Department of Health, Ministry of Public Health with funding from UNFPA. The Institute of Population Studies, Chulalongkorn University conducted the fieldwork in 1988 and 1,018 cases of Thai youth were interviewed in all 4 regions of Thailand.

The analysis in this study consists of two stages : analysizing knowledge of symptoms of AIDS, transmission of HIV and prevention classified by socio-economic and demographic characteristics of youths. Then examining the relationship between index of level of AIDS knowledge (by combining levels of knowledge on symptoms, transmission and prevention together) and those characteristics. The X²-test and Gamma were used to examine contact relationships.

Results from the analysis showed that there was relationship between sex and knowledge on transmission and prevention as well as the index of level of knowledge (or knowledge index) but no relationship was found between sex and knowledge on symptoms. Age had no relationship with any of the knowledges or the knowledge index. The following variables : place of residence, whether the respondents had conversation about AIDS with friends, work status, attitudes concerning whether adolescents should have knowledge of the use of methods of family planning, experience of using contraceptives, and experience of viewing X-rated VDO and magazines had relationship with the knowledge on AIDS both individually and as an index. In conclusion, female youth, those living in rural areas, those who had never talked with friends about AIDS, those who were working, those who disagreed with the idea that young people should know about contraceptive methods, those who never had experience using contraceptives and those who never viewed X-rated VDO or magazines were found to Pee youth who had low level of knowledge on AIDS. Therefore, the relatively education campaigns on AIDS should be focused on these groups of the youth.

ภาควิชา ..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ..... ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากหลายท่าน ผู้เขียนขอกราบ
ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรสิทธิ์ ลิทธิไตรย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้ให้ความ
กรุณาให้คำแนะนำในเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ และดูแลเอาใจใส่อย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอ
กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ ที่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลโครงการ
และให้ความกรุณาให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนดูแลเอาใจใส่อย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัย
ตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์
รองศาสตราจารย์ ดร. ภัสสร ลิมานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร. พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอขอบพระคุณมูลนิธิศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ที่กรุณาให้ทุนใน
การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ผู้เขียนได้รับความเอื้อเฟื้อในด้านต่างๆ จากบุคคลหลายท่าน ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ อาทิ
เช่น เจ้าหน้าที่สถาบันประชากรศาสตร์ทุกท่าน พี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ ทุกคน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ชาย ที่ช่วยสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย
ตลอดมาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

วรรณภา เรืองล้ำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเอดส์.....	16
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	27
ที่มาของข้อมูล.....	27
ตัวแปรที่ใช้เพื่อการศึกษา.....	29
การนำเสนอข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง.....	33
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	107
ประวัติผู้เขียน.....	113

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การคาดประมาณจำนวนประชากรเยาวชนไทย ปี พ.ศ. 2533-2543.....	1
2	อัตราส่วนร้อยละของผู้ติดยาเสพติด ชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดดำ.....	3
3	จำนวนผู้ที่ เป็นโรคเอดส์ มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ และติดเชื้อเอดส์ โดยไม่แสดงอาการ ปี พ.ศ. 2531.....	5
4	อัตราร้อยละของเยาวชนไทย จำแนกตามปัจจัยทางประชากร สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น.....	34
5	อัตราร้อยละของเยาวชนไทย จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับอาการของ โรคเอดส์ การติดต่อของโรคเอดส์ การป้องกันโรคเอดส์.....	36
6	อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับของโรคเอดส์ของเยาวชน จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา.....	37
7	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์ จำแนกตาม เพศและสถานภาพทางการศึกษาของเยาวชน.....	42
8	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ จำแนกตาม เพศและสถานภาพทางการศึกษาของเยาวชน.....	43
9	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของโรคเอดส์ จำแนกตาม เพศและสถานภาพทางการศึกษาของเยาวชน.....	44
10	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์ จำแนกตาม อายุและสถานภาพทางการศึกษาของเยาวชน.....	47
11	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ จำแนกตาม อายุและสถานภาพทางการศึกษาของเยาวชน.....	48
12	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของโรคเอดส์ จำแนกตาม อายุและสถานภาพทางการศึกษาของเยาวชน.....	49
13	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์ จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัยและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	52

ตารางที่	หน้า
14	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรค เอชดี จ้าแนกตาม เขตที่อยู่อาศัยและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 53
15	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของโรค เอชดี จ้าแนกตาม เขตที่อยู่อาศัยและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 54
16	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับอาการของโรค เอชดี จ้าแนกตาม การพูดคุยเกี่ยวกับโรค เอชดีกับ เพื่อนและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน 57
17	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรค เอชดี จ้าแนกตาม การพูดคุยเกี่ยวกับโรค เอชดีกับ เพื่อนและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน 58
18	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของโรค เอชดี จ้าแนกตาม การพูดคุยเกี่ยวกับโรค เอชดีกับ เพื่อนและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน 59
19	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับอาการของโรค เอชดี จ้าแนกตาม สถานภาพของการทำงานและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 62
20	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรค เอชดี จ้าแนกตาม สถานภาพของการทำงานและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 64
21	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของโรค เอชดี จ้าแนกตาม สถานภาพของการทำงานและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 65
22	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับอาการของโรค เอชดี จ้าแนกตาม ทักษะคิดต่อการที่คนหนุ่มสาวควรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดและ สถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 68
23	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรค เอชดี จ้าแนกตาม ทักษะคิดต่อการที่คนหนุ่มสาวควรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดและ สถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 69
24	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของโรค เอชดี จ้าแนกตาม ทักษะคิดต่อการที่คนหนุ่มสาวควรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดและ สถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 70
25	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับอาการของโรค เอชดี จ้าแนกตาม ประสบการณ์ใช้วิธีคุมกำเนิดและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน..... 73

ตารางที่		หน้า
26	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรค เอชดีส์ จำแนกตาม ประสบการณ์ใช้วิธีคุมกำเนิดและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	74
27	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของโรค เอชดีส์ จำแนกตาม ประสบการณ์ใช้วิธีคุมกำเนิดและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	75
28	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับอาการของโรค เอชดีส์ จำแนกตาม ประสบการณ์ดูวิดีโอโป๊และอ่านหนังสือโป๊ และสถานภาพทางการศึกษา ของ เยาวชน.....	78
29	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรค เอชดีส์ จำแนกตาม ประสบการณ์ดูวิดีโอโป๊และอ่านหนังสือโป๊ และสถานภาพทางการศึกษา ของ เยาวชน.....	79
30	อัตราร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันของโรค เอชดีส์ จำแนกตาม ประสบการณ์ดูวิดีโอโป๊และอ่านหนังสือโป๊ และสถานภาพทางการศึกษา ของ เยาวชน.....	80
31	อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรค เอชดีส์ จำแนกตาม เพศและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	83
32	อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรค เอชดีส์ จำแนกตาม อายุและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	86
33	อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรค เอชดีส์ จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัยและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	88
34	อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรค เอชดีส์ จำแนกตามการพูดคุย เกี่ยวกับโรค เอชดีส์กับ เพื่อนและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	90
35	อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรค เอชดีส์ จำแนกตาม สถานภาพของการทำงานและสถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	92
36	อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรค เอชดีส์ จำแนกตาม ทัศนคติต่อการที่หนุ่มสาวควรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดและ สถานภาพทางการศึกษาของ เยาวชน.....	94

ตารางที่	หน้า
37	<p>อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำแนกตาม ประสบการณ์ใช้วิธีการคุมกำเนิดและสถานภาพทางการศึกษาของเยาวชน.. 96</p>
38	<p>อัตราร้อยละของดัชนีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จำแนกตาม ประสบการณ์ดูวีดีโอวีปี่และอ่านหนังสือวีปี่ และสถานภาพทางการศึกษา ของเยาวชน..... 98</p>
39	<p>สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร, สังคม, เศรษฐกิจ และปัจจัย อื่นที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับอาการ, การติดต่อ และการป้องกันโรคเอดส์ของ เยาวชน..... 103</p>
40	<p>สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากร, สังคม, เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชน..... 104</p>

 ศูนย์วิทยพัธพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย